

Nordiske udenrigsministres rapport til Nordisk Råds session 28 oktober 2009

De nordiske landes udenrigsministre har haft et fremragende samarbejde under Islands formandskabsperiode. Året har været begivenhedsrigt, ikke mindst på grund af den økonomiske krise men også på grund af enkelte nordiske landes lederskab i vigtige internationale organisationer, så som Sveriges formandskab i EU, Norge og Danmarks formandskab i Arktisk Råd, Sveriges overtagelse af formandskabet i Barentsrådet og Danmarks ledende rolle inden for klimaområdet. Alt dette har medført et øget samarbejde. Vi har yderligere søgt at styrke samarbejdet i udenrigs- og sikkerhedsanliggender, hvor vi har fokuseret på Norges forhenværende udenrigs- og forsvarsminister Thorvald Stoltenbergs rapport, hvori Stoltenberg fremsætter 13 forslag angående udvikling af de nordiske landes samarbejde inden for sikkerheds- og forsvarsanliggender i de næste 10 – 15 år.

Stoltenberg præsenterede sin rapport på et ekstraordinært møde i Oslo 9. februar 2009. Vi udtrykte da stor tilfredshed med rapporten og takkede Stoltenberg for velgennemtænkte og konstruktive forslag om, hvordan det nordiske samarbejde inden for sikkerheds- og forsvarspolitik kan styrkes for fremtiden.

Efterfølgende uddelegerede vi den nærmere udarbejdelse af forslagene til embedsmænd, og sideløbende udvikledes en omfattende debat i de nordiske lande om rapportens indhold og de ideer, der dér blev fremlagt. Politikeres og offentlighedens reaktioner genspejlede med stor tydelighed, hvor positivt indbyggere i de nordiske lande ser på nordisk samarbejde generelt og ligeledes inden for dette felt.

På de nordiske udenrigsministres møde i Reykjavik i juni 2009 behandlede vi indgående om Stoltenbergs rapport. I vores afsluttende erklæring understregede vi, at det var af fælles nordisk interesse at bidrage til stabilitet på det nordiske og de omkringliggende områder. Disse fælles interesser og den geografiske nærhed skabte et naturligt samarbejdsgrundlag for i solidarisk ånd at imødegå udfordringer inden for udenrigs- og sikkerhedsanliggender.

Det er udenrigsministrenes fælles overbevisning, at et øget samarbejde er i fuld overensstemmelse med de enkelte nordiske landes politik i sikkerheds- og forsvarsanliggender og er velegnet til at styrke eksisterende europæisk og euro-atlantisk samarbejde. Udenrigsministrene understregede, at initiativer til fremme af demokrati, international lovgivning angående menneskerettigheder, kønsligestilling og en bæredygtig udvikling er en uadskillelig del af de nordiske landes udenrigspolitik.

De nordiske lande har udviklet et vigtigt internt samarbejde og samråd inden for udenrigs- og forsvarsanliggender. En del forslag er allerede til nærmere undersøgelse hos de nordiske lande og til orientering hos andre nationer. Ministrene udtrykker tilfredshed med disse initiativer og opfordrer til yderligere projekter langs disse linjer. De understreger samtidigt vigtigheden af at involvere andre nationer i det nordiske samarbejde inden for dette område og da ikke mindst de baltiske lande.

En del af erklæringen fra Reykjavik kan implementeres med kort varsel, mens andre forslag drejer sig om langsigtede mål og kræver yderligere konsultering, overvejelser og forberedelse.

Udenrigsministrene er enige om, at et øget nordisk samarbejde må støtte og styrke nationernes eksisterende samarbejde og forpligtelser inden for NATO, EU og OSCE og bevise vigtigheden af multinationalt samarbejde ved imødegåelse af truende situationer for det internationale samfund. I sådanne tilfælde er FN's lederrolle hævet over enhver tvivl.

Samtalerne på mødet i juni baseredes på resultaterne af en vurdering af Stoltenberg rapportens forslag, foretaget af højtstående embedsmænd på vor foranledning. Konklusionen var at tage alle rapportens forslag op til nærmere behandling med det sigte at definere de områder, hvor det ville være muligt at styrke samarbejdet, under hensyntagen til det allerede eksisterende nordiske samarbejde.

Bestemte forslag fortjener ifølge vurderingen en nærmere undersøgelse uden yderligere udsættelse. Det drejer sig om et øget kriseberedskab, luftfartskontrol og kommunikation, udvikling af satellitter, netsikkerhed, udenrigstjeneste og forskelligt militært samarbejde, så som logistik, øvelser, lægetjeneste og fælles områder til øvelser. De nordiske lande vil tage initiativ til en fælles tilgang til risikostyring, præventive foranstaltninger og sikring af stabilitet på tidligere konfliktområder. Det første skridt vil være kortlægning af en samordning inden for træning af de nordiske civil- og politistyrker.

Ministrene anførte, at et styrket nordisk samarbejde i forbindelse med luftovervågning udgør et vigtigt element i udviklingen af et konkret nordisk samarbejde. Ministrene anførte, at Danmark og Norge allerede har bidraget med operational assistance over for Island gennem deltagelse i luftovervågning. Ministrene blev enige om at undersøge gennemførligheden af forslaget om overvågning af islandsk luftrum under islandsk ledelse hvad angår forslagets fase 1 og fase 2. Der tænkes her også på et omfattende multinationalt overvågningssamarbejde over Östersjön og havovervågningen "Barents Watch" over Barentshavet. Det blev besluttet at undersøge nytteværdien af et øget nordisk samarbejde angående betjening af internationale satellitter, og en arbejdsgruppe har afleveret en rapport om dette emne.

Et vigtigt fremtidigt samarbejdsområde vil være udviklingen inden for den arktiske region. Der regnes i den nærmeste fremtid med øget aktivitet i den arktiske region, og i det nordlige område generelt, hvilket vil medføre en øget skibstrafik. Dette kræver et øget antal vagt- og eftersøgningskibe, og det står klart at intet af de nordiske lande alene har kapacitet til at gennemføre alle projekter på området angående miljø, klima, sikkerhed og redning. De nordiske lande har besluttet at have et tæt samarbejde på dette område inden for Arktisk Råd og internationale organisationer som IMO, den Internationale Maritime Organisation.

Der var yderligere enighed blandt os om at arbejde hen imod en styrkelse af samarbejdet inden for netsikkerhed, hvilket bl.a. vil indebære udveksling af

fortrolige oplysninger mellem de nordiske myndigheder for at øge indsatsmulighederne i tilfælde af sikkerhedsproblemer på dette felt. De nordiske landes samarbejde og andet regionalt samarbejde i kampen mod organiseret kriminalitet er af største betydning og må til enhver tid prioriteres højt blandt vore projekter.

Uformelt samarbejde blandt de nordiske udenrigsministre og ambassader har gennem årene været både omfattende og godt. Der er enighed blandt udenrigsministrene om, at dette samarbejde bør styrkes, og vi har påbegyndt arbejde for at undersøge yderligere samarbejde på det politiske område, i forretningsanliggender, repræsentation og kulturanliggender. Et godt eksempel om vores nære samarbejde er den fælles nordiske ambassadebygning i Berlin. Det er blevet foreslået at skabe arbejdsfaciliteter for andre nordiske repræsentationer i de allerede eksisterende nordiske ambassader i lande, hvor kun et eller to af de nordiske lande er repræsenterede. Man har allerede besluttet at udføre et samarbejde i Kabul som et særskilt pilotprojekt.

Udenrigsministrene vil desuden i dette forum gerne udtrykke glæde over et veludviklet samarbejde mellem de nordiske forsvarsministre, der nu arbejder hen imod at flytte det allerede eksisterende nordiske forsvarssamarbejde inden for NORDCAPS, NORDSUP og NORDAC under én hat for at styrke samarbejdets koordinering og effektivitet. Dette samarbejde vil øge de nordiske landes evne til at imødegå udfordringer på det nordiske område og på konfliktområder andre steder i verden.

Udenrigsministrene ser frem til godkendelsen af EU's strategi for Østersøregionen, hvilket forventes at ske ved Det Europæiske Råds møde den 29.-30. oktober. Et stort ansvar for den praktiske gennemførelse hviler på medlemslandene rundt om Østersøen. Samarbejde med interesserede tredjelande og regionale aktører i dette arbejde ses gerne. Udenrigsministrene sætter pris på, at Nordisk Ministerråd vil spille en aktiv rolle i dele af implementeringen af denne strategi.

Island har i år været koordinator for det nordisk-baltiske samarbejde. Det årlige møde med de baltiske udenrigsministre fandt sted i Reykjavik i august, hvor man bl.a. diskuterede den globale økonomiske krise og situationen i Afghanistan og Pakistan. Udenrigsministrene mødtes yderligere i forbindelse med FN's generalforsamling i september.

Udenrigsministrene har i løbet af det sidste år også diskuteret andre aktuelle spørgsmål såsom den Europæiske Union og nordisk samarbejde i internationale anliggender som f.eks. i Afghanistan, Mellempøsten, Iran, G-20 og COP-15.